hlavní dlužnice banky Bohemie a že by mohlo býti na ni nastupováno teprve po marném upomenutí Bohemie (§ 1355 obč. zák.). Naopak závazky obou banky jsou přímé, bezprostřední, souběžné a jak z povahy věci plyne, solidární. Odchylka byla by mohla nastati jen tehdy, kdyby bylo došlo mezi súčastněnými stranami ku zvláštní dohodě ve smyslu §u 1405, pokud se týče 1410 obč. zák., tedy zejména, kdyby byl žalobce jako věřitel sprostil žalovanou banku z povinnosti k úhradě své pohledávky a spokojil se jen se závazkem Bohemie. Taková dohoda mohla se arci státi nejen výslovně, nýbrž i mlčky, konkludentním činem (§ 683 obč. zák.), neboť zákon výslovného prohlášení nežádá. Žalobce přiznává v prvém odstavci žaloby, že si ukládal u platebny žalované filiálky v Nejdku peníze na knížku. Nižší soudy zjišťují, že tato knížka byla žalobci dne 4. října 1922 u příležitosti nového vkladu odňata a že mu byla vydána nová knížka bankou Bohemií, platebnou v Nejdku, v níž jako prvá položka přichází převod 13.092 Kč. Že by byl proti této výměně knížek žalobce činil námitky, nebylo tvrzeno. A v tom právě spatřuje žalovaná konkludentní čin, jímž prý žalobce dal na jevo, že ji sprošťuje z dosavadního závazku. Než soudy nižších stolic právem nepokládaly onu okolnost za projev vůle, který by nutně vedl k tomuto závěru. I když nelze souhlasiti s právním názorem odvolacího soudu, že by k dosažení účinku, o němž tvrdí žalovaná, že nastal, bylo třeba přesného, určitého jednání, že by byl musil býti, jak § 1410 obč. zák. výslovně praví »umluven«, přece jen se nedostává spolehlivého podkladu, by mohlo býti bezpečně usuzováno, že se žalobcova vůle nesla k tomu, že žalovaná banka nemá mu nadále býti zavázaná a že za ni přejímá jako v ý h r a d n o u dlužnici banku Bohemii (§ 863 obč. zák.). Lze ponechati stranou úvahu o právní povaze vkladní knížky, která jest jak v nauce tak i v praksi spornou a o které žalobce snad ani neuvažoval. Na váhu padá zjištění, že vkladatelé nebyli o převodu žalované filiálky na banku Bohemii zpraveni, že i po 15. únoru 1922 zůstalo vnější označení závodu »Internationale Handelsbank« beze změny a jen malá deska v okně poukazovala na Bohemii, pak že místnosti i úředníci zůstali tíž. Jestliže tedy žalobce za těchto okolností ničeho nenamítal proti výměně vkladních knížek, třebaže nová knížka Bohemie nepoukazovala v ničem k Internationale Handelsbank a měla na přední straně doložku »Výplaty z tohoto účtu bez předložení této knížky nebudou provedeny«, nelze z toho ještě nutně dovozovati, že žalobce dosavadní svou dlužnici — žalovanou filiálku — propustil ze závazku, hodlaje se nadále držeti j e n banky Bohemie.

Čís. 6686.

Pojišťovací smlouva uzavírá se zpravidla teprve doručením pojistky pojištěnci, leč že by bylo lze nepochybně za to míti, že se tak stalo již dříve.

»Zánikem věci« míní se v §u 1291 obč. zák. každá pojistná příhoda. Neplatnost pojišťovací smlouvy ve smyslu §u 1291 obč. zák. předpokládá obmyslnost pojistníka nebo pojistitele. Není závady, by pojistitel

nevzal vědomě na sebe závazek k náhradě škody již nastalé, jmenovitě půjde o takový případ, kde se nejedná o pojištění proti jediné pojistné příhodě.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1927, Rv I 825/26.)

Žalující tuzemská firma navrhla dne 27. března 1927 žalované říšskoněmecké pojišťovně prostřednictvím firmy A. pojištění automobilu na 10 let počínajíc 23. březnem 1927. Dne 24. března 1924 byl automobil poškozen. Dne 2. dubna 1924 vydala žalovaná pojišťovna pojistku v souhlasu s návrhem žalobkyně ze dne 23. března 1927. Žalobní nárok o vyplacení pojistného neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok důvodem po právu.

Důvody:

V otázce, kdy mezi stranami došlo k uzavření pojišťovací smlouvy, budiž poukázáno na to, že smlouva pojišťovací bývá zpravidla uzavřena teprve doručením pojistky pojištěnci, nelze-li z okolností případu nepochybně usouditi, že se tak stalo již dříve. Odvolací soud nevyslovil se přesně o tom, kdy pojišťovací smlouva byla v tomto případě uzavřena, ale ve sporu nebyly zjištěny skutečnosti, z nichž by vyplývalo, že smlouva pojišťovací byla uzavřena již před doručením pojistky straně žalující a proto nutno míti za to, že se tak stalo teprve tímto doručením, jak správně uvedl prvý soud, poukazuje k § 4. všeobecných podmínek pojišťovacích. K uzavření smlouvy pojišťovací nemohlo zejména dojíti výměnou dopisu společnosti ze dne 24. března 1924 a dopisu žalované společnosti ze dne 26. března 1924, neboť těmito dopisy byla vyřešena jen otázka, že žalovaná společnost přejímá automobil v onom dopise popsaný »do krytí« od 23. března 1924, aniž tehdy tato společnost věděla, že se jedná o automobil žalující firmy. To dozvěděla se teprve z návrhu, o němž se činí zmínka v dopisu, který byl sepsán teprve dne 27. března 1924. Došlo tedy k uzavření pojišťovací smlouvy teprve doručením pojistky na základě tohoto návrhu dnem 2. dubna 1924 v Praze vydané, tudíž po tomto dni. Marně poukazuje dovolatelka k tomu, že společnost A. byla stranou žalovanou zmocněna k uzavírání smluv pojišťovacích s okamžitou platností, neboť, i kdyby tomu tak bylo bývalo, je z celého postupu, v tomto sporu zjištěného, zřejmo, že společnost A. v tomto případě zmocnění takového nepoužila a že smlouva pojišťovací byla uzavřena přímo mezi stranami rozepře. O tom svědčí zejména dopisy, z nichž jest zřejmo, že návrh strany žalující byl poslán straně žalované, která jej vydáním pojistky sama přijala.

Pokud se dovolatelka snaží dovoditi, že předpisu §u 1291 obč. zák. nelze v tomto případě použíti proto, že se v něm jedná o úplném zániku pojištěné věci, kdežto v souzeném případě byl pojištěný automobil pouze poškozen, činí tak rovněž bez naděje na úspěch. Výraz »zánik věci«, jehož bylo v §u 1291 obč. zák. použito, nebyl správně volen a nevystihuje podstaty věci. Má-li předpis §u 1291 obč. zák. odpovídati účelu

smluv pojišťovacích, jimiž pojistník má býti chráněn nejen před škodou ze zániku, nýbrž i před škodou z pouhého poškození věci, nutno výraz »zánik věci« vykládati tak, že zahrnuje v sobě každou pojistnou příhodu. Správnosti tohoto výkladu nasvědčuje i to, že výrazu »zánik věci« bylo použito jako protikladu výrazu dalšího »stav nebezpečí prostý«. Toto nebezpečí nezáleží však pouze v nebezpečí zániku věci, nýbrž v každé pojistné příhodě, jíž na pojištěné věci může nastati škoda. Soud dovolací nesouhlasí však ani s názorem nižších soudů, že pojišťovací smlouva stran je podle §u 1291 obč. zák. neplatnou, neboť předpisu tohoto nelze v souzeném případě použíti z důvodu jiného, záležejícího v tom, že ve sporu nebyla prokázána obmyslnost, která je nutným předpokladem neplatnosti smlouvy pojišťovací ve smyslu §u 1291 obč. zák. Tento předpis stanoví neplatnost pojišťovací smlouvy pro případy, že v době uzavření smlouvy bylo pojistníku známo, že pojistná příhoda již nastala nebo že v této době pojistitel věděl, že pojistná příhoda vůbec nastati nemůže. Při tom se však předpokládá, že to, co pojistník (pojistitel) v době uzavření smlouvy o pojistné příhodě věděl, bylo druhé straně smluvní zamlčeno, že tedy v onom případě pojistník, v tomto případě pojistitel jednal oproti druhému smluvníku obmyslně. V souzeném případě mohlo by se jednati jen o obmyslnost strany žalující, a v této příčině sluší uvážiti toto: Podle zjištění prvého soudu, jež si osvojil odvolací soud, dozvěděla se žalovaná společnost o poškození automobilu dne 27. března 1924 a, nemajíc bližší informace o způsobu a rozsahu poškození, žádala o vyplnění dvou oznámení o škodě. Tato oznámení, datovaná dnem 29. března 1924, byla jí zaslána. Dopisem ze dne 31. března 1924 žádala žalovaná, by jí společnost A. zaslala k těmto oznámením také řádně vyplněný návrh smlouvy, by mohla býti zjištěna totožnost vozidla a vyhotovena příslušná pojistka, a dopisem ze dne 2. dubna 1924, tedy z téhož dne, kdy byla vydána pojistka, oznámila žalovaná žalující firmě, že poukázala svého technického znalce, by shlédl škodu, a že učinila opatření, by firma E. vyhotovila specifikovaný rozpočet výloh ve příčině oprav, jež bude nutno provésti. Ze všeho toho je zřejmo, že žalovaná přijala návrh strany žalující ze dne 27. března 1924, který zněl na 10 let se zpětnou účinností ode dne 23. března 1924 dobře vědouc o pojistné příhodě ze dne 24. března 1924 a že v tomto vědomí vydala pojistku ze dne 2. dubna 1924 ve shodě s oním návrhem na dobu od 23. března 1924 dvanácté hodiny polední do 23. března 1934 dvanácté hodiny polední. Strana žalující nastavší příhody pojistné před vydáním pojistky nezatajila, nejednala obmyslně a žalovaná strana ani netvrdí, že ji strana žalující v této příčině uvedla v omyl. Za tohoto stavu nelze smlouvu pojišťovací podle §u 1291 obč. zák. považovati za neplatnou. Předpis §u 7. zákona z 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., nepřichází tu v úvahu, poněvadž dosud nenabyl účinnosti. Byť i pravdou bylo, že pojišťovací smlouva předpokládá zpravidla ke své platnosti nejistotu o pojistné příhodě (rozh. čís. 4011 n. s.) a že o objektivní nejistotě dostavení se pojistné příhody možno mluviti jen ve příčině příhody budoucí, spadající do doby po uzavření pojišťovací smluvy, nemůže zajisté býti bráněno pojistiteli, by vědomě na se nevzal závazek k náhradě škody již nastalé, a nutno tuto výjimku z pravidla připustiti

zvláště v těch případech, kde se nejedná o pojištění proti jediné pojistné příhodě, tedy jmenovitě při pojištění dlouhodobém, kde pojistiteli záleží na tom, by s pojistníkem udržel obchodní spojení, počítaje s tím, že za újmu, která mu vznikne náhradou škody nastalé před hotovostí pojišťovací smlouvy, dostane se mu náhrady v pojistném, jež mu v budoucích letech trvání smlouvy pojišťovací bude zaplaceno. To platí též v souzeném případě. Kdyby strana žalovaná nebyla chtěla převzíti závazek k náhradě škody dne 24. března 1924 již vzešlé, byla oprávněna návrh ze dne 27. března 1924 na pojištění se zpětnou účinností od 23. března 1924 zamítnouti. Když však toho neučinila a, přijavši návrh ten, pojistku ze dne 2. dubna 1924 bez výhrady vydala, převzala tím vědomě též onen závazek, neboť vydání pojistky ve smyslu návrhu jakož i veškerá opatření, jež strana žalovaná za účelem vyšetření škody a provedení oprav na poškozeném automobilu učinila, nezůstavují pochybností, že strana žalovaná v době uzavření smlouvy měla vůli škodu dne 24. března 1924 vzešlou straně žalující nahraditi. (§ 863 obč. zák.). O této vůli svědčí neklamně i nesporná skutečnost, že strana žalovaná po vydání pojistky přijala od strany žalující první roční premii s poplatky 1.409 Kč 40 h. Změnila-li žalovaná strana později svou vůli a složila-li tento peníz na soudě, nemá to ve sporu významu. Od smlouvy platně uzavřené nemůže žalovaná strana jednostranně ustoupiti a nezáleží na pohnutkách, které ji vedly k tomu, by návrh ze dne 27. března 1924 přijala. Proto je bezvýznamno i vysvětlení, jež svědek Jiří B. podal v tom směru, proč žalovaná pojistku vydala, když v té době o pojistné příhodě již věděla, neboť, nezachovala-li společnost A. podmínky mezi ní a žalovanou ujednané, nemá to vlivu na platnost smlouvy mezi stranami přímo uzavřené. Leč, nehledíc ani k tomu, nebudiž přehlíženo, že podle zjištění prvého soudu byla pojistka ze dne 2. dubna 1924 vydána po předchozím schválení se strany vídeňského ředitelství žalované společnosti. Podle názoru dovolacího soudu byla pojišťovací smlouva, z níž žalující firma svůj nárok vyvozuje, uzavřena platně a neposoudily nižší stolice věc správně, uznavše smlouvu tu za neplatnou.

Čís. 6687.

Stát neručí za škodu znehodnocením cizí valuty, jež byla zabavena pro podezření vývozu a vrácena (nabídnuta k vrácení) vlastníku v době, kdy se zatím znehodnotila.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1927, Rv I 1114/26.)

Žalobkyně domáhala se na Československém eráru náhrady škody, která prý jí vzešla tím, že v roce 1919 bylo policejním úřadem zabaveno v bytě jejího manžela 21.670 něm. Mk. pro podezření vývozu do Německa a že, když zabavení bylo v roce 1923 uvolněno, bylo ji nabídnuto k vrácení 21.670 něm. Mk., mezitím již znehodnocených, kteroužto nabídku žalobkyně odmítla. Škodu čítala žalobkyně v Kč. podle kursu